

РЕШЕНИЕ

№ 19366

гр. София, 05.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 47 състав, в
публично заседание на 13.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Катя Аспарухова

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8667** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.284 от ЗИНЗС вр.с чл.203 и сл. от АПК.

Образувано е по искова молба на Б. Г. П. ЕГН [ЕГН] от [населено място], чрез адвокат Ю. срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ при МП, с която молба се иска осъждането ѝ за сумата от 20 000лв., представляващи неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки условия при пребиваването му в ареста на [улица], № 42 от 26.11.2022г. до 29.11.2022г., в ареста на [улица] при О. –С., за периода от 29.11.2022г. до 05.07.2023г. и от 05.07.2023г. до 24.11.2023г. в СЦЗ изразяващо се в лошите условия в затворническата килия и по-специално наличието на дървеници.

Претендира се и лихва от 02.09.2024г. до окончателното изплащане на сумата.

В обстоятелствената част на исковата молба се сочи, че за периода ищецът денонощно е бил налазван и хапан от дървеници, поради което са се образували обриви и пъпки, от които не е можел да спи спокойно. Съответно е изпитвал силни страдания, отвращение, унижение и нечовешки болки в следствие на което станал изнервен, раздразнителен, притеснявал се и се срамувал от начина по който живее и е изпаднал в безнадежност и отчаяние, изпитвал е страх от сериозно увреждане на здравето му, както и чувство на незащитеност и малоценност. С оглед изложеното се моли да се уважи исковата претенция в цялост. С исковата молба са представени Доклад на Дирекция „Национален превантивен механизъм и основни права и свободи на човека“ за проверка на ГДИН (л. 7 и сл.), предписание рег. № 5631/12.06.2017г. от ГДИН до Началника на затвора [населено място] и 5 бр. протоколи от проверка по отношение мероприятията по ДДД

съответно от 09.08, 13.08., 22.08., 22.08, 26.08, 02.09.2019 г., съставени от СРЗИ (л. 30 до л. 36). Претендира присъждане на разноските по делото.

В съдебно заседание иска се поддържа от преупълномощената от адв.Ю. -адв. М.. Претендират се разноски. Представя писмена защита, в която се позовава на съдебна практика, освен че поддържа вече изложените съображения.

Ответникът е депозирал становище на л.42, видно от което се оспорва иска. Твърди се, че претенцията не е доказана. Визира се, че не се установяват вреди, липсва и причинна връзка. Оспорва се незаконосъобразно бездействие. Представя се писмо с вх. № 19490/03.12.2024г. по описа на ГДИН от ВПД началник на затвора в [населено място] (л. 45) и доказателства за предприети мерки срещу дървениците. С оглед изложеното се моли да се отхвърли претенцията. В съдебно заседание ответникът поддържа отговора си чрез юрк. В.. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Претендира юрк. възнаграждение.

Представителят на СГП изразява становище за основателност на претенцията, но по отношение на размера намира същия за прекомерен.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД КАТО СЪОБРАЗИ СТАНОВИЩАТА ПО ДЕЛОТО И ОБСТОЯТЕЛСТВАТА, НАМИРА ЗА УСТАНОВЕНО СЛЕДНОТО:

По отношение на фактите:

Представено е писмо с вх. № 19490/03.12.2024г. по описа на ГДИН от ВПД началник на затвора в [населено място] (л. 45). Съгласно него Б. П. е изпълнявал наказание лишаване от свобода в затвора [населено място] от 25.05.2015г. до 15.06.2016г. по НОХД № 15984/2014г. на СРС и от 05.07.2023г. до 24.11.2023г. по НЧД № 4098/2023г. на СГС. Съгласно електронна система на И. е установено, че е постъпил в ареста на [улица] при О. –С. на 26.11.2022 г., откъдето е преместен в ареста на [улица] при О. –С. на 29.11.2022г. След което е преведен в затвора [населено място] на 05.07.2023г. При постъпването му в затвора [населено място] на 05.07.2023 г. първоначално е настанен в Приемно отделение, 8-ма група и от 01.08.2023г. е разпределен на територията на 5-та група, където е пребивавал в две спални помещения съответно 7-мо и 1-во. В 7-мо спално помещение са били настанявани В. П., Г. А. и П. Х., а в 1-во спално помещение Л. Р. и А. В.. Установява се още, че в досието на П., както и в медицинските журналы, водени в МЦ при затвора в [населено място] липсват данни за оплаквания, заболявания или алергични реакции, свързани с ухапване от дървеници.

На л.30 е представено предписание рег. № 5631 от 12.06.2017г. от ГДИН до началника на затвора, [населено място], който в срок до 10.07.2017г. да организира санитарно-хигиенни мероприятия.

Представената информация от Столична регионална здравна каса (л.31 до л.36) съдържа данни за извършени проверки за периода 2019г., както по сигнали на лишени от свобода, така и по искане на началника на затвора. Отразени са данните от проверките и дадените препоръки.

На л. 47 до л.52 са приложени протоколи за извършени дезинсекции на територията на затвора [населено място] I ва категория от мл. инспектор С. –надзирател II-ра степен, с придобита квалификация за изпълнител на ДДД, съответно на 29.08.2023г. и на 30.08.2023г.

Видно от докладна записка (л.53) от младши инспектор С. –надзирател II-ра степен, с придобита квалификация за изпълнител на ДДД се установява, че на 29.08.2023г. е извършена дезинсекция на спалните помещения и Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС) в присъствието на И. Д. –снабдител, за групите 1,2,5,6,7,9 и12. Уточнено е, че за обработка на спалните помещения на лишените от свобода и СБАЛЛС е използван широкоспектърният пиретроиден биоцид (инсектицид) А., разрешен за употреба в България.

Представени са и множество протоколи за извършени услуги от фирма „Фаворит“, както и приемо-предавателни протоколи за извършена ДДД обработка в обекти ОСИН –гр. С., бул. „Г. М.

Д. и О. –гр. С. [улица], № 2, извършени в периода от началото на 2022г. до края на 2023г. (л.85 до л.112).

На л. 113 е приложена медицинска справка (рег. № 1882/31.01.2025г. относно з.л. Б. П., от която се установява, че при първоначалния медицински преглед задържаното лице не е съобщило за хронични заболявания, но е бил със симптом на ОВИ. В амбулаторният журнал на стр. 2 са отбелязани общо 6 прегледа, като на 14.12.2022г. е заявил, че има язва и е поставен на диета, на 19.12.2022г. се е оплакал от болки в гърлото и кръста, дадена е терапия. На 19.01.2023г. е имал симптоми на ОВИ, дадена е терапия, на 23.01.2023г. е имал болки в кръста, назначена му е терапия, на 07.04.2023г. се е оплакал от главоболие и му е дадена обезболяваща симптоматична терапия. Във връзка с посоченото е направено заключение, че задържаното лице, за описания период не е имал нито едно оплакване за ухапване от дървеници, поради което и не са му били предписани противоалергични медикаменти, нито са му били внасяни отвън.

Приложени са на л. 115 медицинска справка, амбулаторна книга за регистриране на амбулаторни прегледи на задържаните лица (л.116 до л. 128), рентгенография на торакални прешлени – странична проекция (л. 129).

От представена декларация (л. 130) се установява, че лицето е получавало редовно храна, лекарствени средства, хигиенни материали и няма претенции по отношение на медицинското обслужване и надзорно-охранителния състав.

На л.75 е становище с рег. № 1960/03.02.2025г. от началник на О. –С. комисар З., видно от което Б. П. по време на престоя си в ареста от 29.11.2022г. до 05.07.2023г. е пребивавало само в едно арестно помещение, на ет. 2, спално помещение № 6. В този период през това помещение са преминали лицата С. Д., В. Д., Р. Е., Ю. Й., С. Н., И. Я., Ц. А., Г. И., В. Ф. и Б. М..

Показания по делото е дал С. А. Д.. Видно от същите – не познава ищеца. Края на 2022г. и 2023г. не е бил в ареста на В.. Бил е там през 2024г., два пъти. Обяснява, че към 2022г. не може да си спомни да е познавал Б. П. и дали са били в ареста. Заявява, че е имало дървеници и двата пъти, в които е бил там. Не може да си спомни дали е пръскано, но знае, че след тази намеса ставало по-лошо.

По делото е дал показания и свидетеля Е. М.. Видно от същите –познава Б. П.. Бил е в СЦЗ с него от м.07.23г. до м. 11.23г., в 5-та група. Заявява, че в посочения период е имало епидемия от дървеници, които били навсякъде. Знае и е виждал какви последици и проблеми е имал ищеца от ухапванията от дървеници. Казва, че последният е получавал обриви и е имал големи сърбежи и болки. Не е можел да спи и да си почива, страдал е физически и психически. Имал спомени, че след ухапванията от дървеници Б. П. е ходил при лекар, който му е казвал, че не можел да се занимава с него. Лично споделя, че обработването на площите е формално и не води до резултат, напротив след третирането им с препарат ставало по-зле.

СЪДЪТ намира следното от правна страна:

Исковата претенция е допустима като предявена по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС и съгласно разпоредбата фактическият състав на същата обхваща това, държавата да отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Според чл.3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал.2 на същата разпоредба, за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована

употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Следователно тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

В контекста на изложеното, за да бъде основателен искът по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

Трябва да се съобрази, че разпоредбите на чл.3, от ЗИНЗС и на чл.20, ал. 3 от ППЗИНЗС, са законови гаранции за съществуването на нормална битова среда в местата за лишаване от свобода и задържане под стража. Идентично е и съдържанието на разпоредбата на чл.3 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ЕКЗПЧОС/, която Конвенция е ратифицирана от България през 1992 г. и съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България е част от вътрешното право на страната и има предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които ѝ противоречат. Според нормата от Конвенцията, никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

СЪДЪТ от изложените по горе факти, намира, че по отношение на П. е установено нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, поради наличие на дървеници, въпреки извършваните пръскания за вредители. Представените протоколи за дезинсекция не оборват този извод, а установяват именно наличието на подобни паразити, в противен случай дезинсекцията не би била необходима. Направеният извод е съотносим обаче според състава спрямо периода, когато лицето е било в корпуса на затвора в С. от 05.07.2023г. до 24.11.2023г. (143 дни). През този период има показания на св.Е. Д. М. в, който лично е възприемал наличието на проблем от ухапванията и показанията на този свидетел. Същите си кореспондират с останалите доказателства. Както беше посочено, наличието на редовно пръскане срещу вредители - не води до извода, че подобен проблем няма, а обратното за наличието му. Лицето е търсило медицинска помощ, което се удостоверява и от приложената по делото медицинска справка видно от която, че през упоменатия период, не е регистриран случай, в който да са упоменати ухапвания от инсекти. Въпреки обстоятелството, че по делото не са представени конкретни медицински документи, които да бъдат подложени на анализ вкл. и да са обект на експертиза, то за наличието на паразити конкретно в килиите и за вредите отново конкретно върху ищеца- основния способ за установяването им е чрез гласни доказателства. Подобни са ангажирани от ищеца. Така най-вече от показанията на св. М. -се установява, че за пребиваването на ищеца в затвора в С. същият е бил подложен на ухапвания от дървеници като конкретно е претърпял болки и страдания –сънят му е бил значително нарушен, станал е изнервен и раздразнителен, притеснявал се е и се е срамувал от начина по който живее, изпитвал е страх от сериозно увреждане на здравето му.

Касателно наличието на дървеници следва да се има предвид и доклада на Националния превантивен механизъм, изготвен във връзка със заповед № РД-08-35 от 08.07.2019г. на О. на РБ приложен към исковата молба на л.7 и сл. по делото. Виден от същия на л.19 от него- „проблемът за наличието на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода е системен. Независимо от периодичното месечно пръскане, то не е ефективно. Навсякъде лишените от свобода твърдят, че пръскането води само до раздвижване на хлебарките. Изключение има само в новоремонтираните места“. В тази насока се препоръчва на МП да разшири списъка с разрешени

вещи, като се включат там и препарати за борба с дървениците и хлебарките.

На състава е и съдебно известно посоченото обстоятелство, свързано с наличието на дървеници и хлебарки от адм.дело №12525/2018г. на АССГ, при което ГДИН е осъдена и за същото /дървеници/ по иск на Е. М..

При определяне размера на обезщетението СЪДЪТ намира, че следва да се съобрази с анализа на новите решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за лишаване от свобода, според който обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

Стандартите на ЕСПЧ по приложението на чл. 3 от Конвенцията налагат да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условията, при които се изтърпява задържането или наказанието. В случая, претенцията е предявена единствено поради наличие на дървеници, което следва да бъде съобразено при определяне размера на обезщетението в смисъл, че пълният посочен размер на обезщетения в най-новите решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай, доколкото той касае кумулативен ефект от различни оплаквания при изтърпяване на наказанието, какъвто настоящият случай не е. Присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди от едни аспекти на изтърпяване на задържането или наказанието (единствено поради наличие на дървеници) не следва да се превръща в прекомерна санкция за затворническата администрация, която стриктно и при спазване на законовите си задължения и правомощия е осигурила на ищеца изтърпяване на наложеното му наказание при други благоприятни аспекти на тези условия, което също следва да се съобрази при преценката на кумулативното въздействие на тези условия.

Във връзка с посоченото СЪДЪТ следва да определи размер на обезщетението под посочените 4 евро на ден и на база на следното:

Съгласно чл.52 от ЗЗД съдът определя размера на обезщетение по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва а е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя „по справедливост”, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

В конкретния случай, СЪДЪТ приема, че размер на обезщетение, наполовина от посочения от ЕСПЧ размер от 4 евро на ден, т.е. от 4 лева на ден, би бил справедливо обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди от нарушение на чл.3, ал.2 от ЗИНЗС. Искът следва да бъде уважен за периода от 05.07.2023г. до 24.11.2023г. (143 дни), за престоя му в затвора в [населено място] или в размер на 572 лева, (143 дни x 4 лева = 572 лева) като намира претенцията за доказана.

Касателно обезщетението -съдът съобрази извода си и с установената съдебна практика по сходни дела на АССГ (Решение №6741/26.02.2025г. по адм. дело № 2948/2024г.; Решение №204/20г.; Решение №1063/19г.; Решение №357/21г.; Решение №1776/24г. по адм.д. 8648/23г.; Решение №776/24г. по адм.д 3809/23г.; Решение 1447/06.03.2024г. по адм. дело № 8755/2023г.), както и Решение №689/20 г. по адм. д. 2442/2018г. на ВАС.

За останалия период, когато лицето е пребивавало в ареста на [улица], № 42 от 26.11.2022г. до 29.11.2022г. и в ареста на [улица] за периода от 29.11.2022г. до 05.07.2023г.- съдът не намира иска за доказан. За да изгради извода си се позовава на свидетелските показанията на С. А. Д., от които се установява, че свидетелят не познава Б. П. и няма преки и непосредствени впечатления от условията, при които той е бил настанен в ареста. Освен това периодът на пребиваване в ареста на разпитания по делото свидетел обхваща 2024г., докато П. е бил там през 2022г. От попълнената собственоръчно декларация от последния безспорно се установи, че при напускането на ареста и превеждането за Затвора –С. е посочил, че няма претенции по отношение на медицинското обслужване и надзорно – охранителния състав.

С оглед изложеното над посочената уважена част и период - искът следва като неоснователен да се отхвърли. Следва да се присъди и исканата лихва от 02.09.2024г. до окончателното изплащане на задължението.

Следователно исковата молба е частично основателна и съобразно мотивите следва да се присъди на ищеца обезщетение от 572 лева., като за разликата до пълния предявен размер /т.е. до 20 000лв./ или от 19 428 лв. искът е неоснователен и следва да се отхвърли.

С оглед изхода на спора ответникът следва да бъде осъден да възстанови на ищеца сумата от 10 лева – внесена държавна такса, а на основание чл. 38, ал. 2, във вр. ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата във вр. чл. 8, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, ответникът следва да заплати и адвокатското възнаграждение на процесуалния представител на ищеца в размер на 400 лева, съобразно уважената част на исковата претенция при материален интерес- 572 лева. Във връзка с посоченото не се споделя възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение, тъй като присъденото такова е в минимален размер.

В хипотезата на частично уважаване на исковата претенция разпоредбата на чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС не предвижда възможност за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на процесуалния представител на ответника, поради което такова не следва да се присъжда. В този смисъл решение № 475 от 13.01.2020 г. на ВАС по адм. дело №3502/2019г.

ВОДИМ СЪДЪТ

РЕШИ:

ПО искова молба на Б. Г. П. ЕГН [ЕГН] от [населено място]

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ при МП ДА МУ ЗАПЛАТИ 572 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, за периода от 05.07.2023г. до 24.11.2023г. (143 дни), за престоя му в затвора в [населено място] и които вреди са следствие от противоправното бездействие на ответника, изразяващо се в лошите условия в затворническата килия и по-специално наличието на дървеници, ведно с лихвата от 02.09.2024г. до окончателното изплащане на задължението, както и направените разноски в размер на 10 лв. за държавна такса.

ОТХВЪРЛЯ ИСКА като неоснователен за 19 428 лв. лева /разликата между уважения размер и предявения размер на иска от 20 000лв./, за периода от 26.11.2022г. до 29.11.2022г., когато е пребивавал в ареста на [улица], № 42 и от 29.11.2022г. до 05.07.2023г., когато е пребивавал в ареста на [улица] при О. - С..

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ при МП да заплати на адвокат И. Ю., на основание чл.286 ,ал.2, предл. Второ от ЗИНЗС във вр. с чл. 38,ал.2 във вр. с ал.1,т.2 от Закона за адвокатурата сумата от 400 лева-адвокатско възнаграждение за процесуално представителство.

Решението може да се обжалва в 14-дневен срок с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ чрез настоящия състав, от съобщаването му. Преписи на страните.

Съдия: